

Fra søppel til nye klasserom – et prosjekt i Elfenbenkysten.

Undervisningsopplegg: 5- 7 trinn.

Fag: Samfunnsfag, KRLE, naturfag, kunst og håndverk.

Undervisningsopplegget består av tre deler med ulike temaer: Elfenbenkysten, resirkulering av plast og barns rettigheter og bærekraft. Flere av oppgavene kan gjennomføres i felleskap i klassen og andre oppgaver kan gjøres som selvstendig arbeid. Det er helt valgfritt å gjennomføre alle oppgavene, dere står fritt til å velge de som passer til deres undervisning.

Del 1: Elfenbenkysten

Varighet: 45 min (selvstendig arbeid)

Kort fakta om Elfenbenkysten:

Elfenbenkysten ligger i Afrika med en befolkning på ca. 20 millioner mennesker. Elfenbenkysten var lenge et fredelig og rikt land, som hadde en god økonomi fordi de blant annet solgte kaffe og kakao til andre land, som f.eks Norge. I 1999 angrep hæren staten og den tidligere hærsjefen Robert Gueï lovet at Elfenbenkysten nok engang skulle bli et fredelig demokrati hvor folket skulle få bestemme. Det skulle imidlertid ikke ta lang tid før landet ble kastet ut i en lang og ødeleggende borgerkrig. Nå over 20 år etter er det fortsatt uroligheter. Dette har hatt store konsekvenser for mange barn og unge som blant annet ble vervet som barnesoldater, mistet skolegang og havnet på flukt. I dag er det ca. 1, 6 millioner barn som ikke får gå på skolen blant annet fordi det ikke finnes nok skoler som har plass til alle. De fleste av disse er jenter.

Oppgave 1:

- Finn Elfenbenkysten på kartet. Hvilke land grenser til Elfenbenkysten?
- Hvor mange mennesker bor det i Elfenbenkysten?
- Hva er forventet levealder i Elfenbenkysten i 2020? Finn forventet levealder i Norge og sammenlign. Var det stor forskjell? Bruk gjerne denne siden for å sammenligne: <https://www.fn.no/Statistikk#group-by-letter>
- Hvor mange barn og unge er det som ikke går på skole i Elfenbenkysten?

Del 2 - Resirkulering av plast

Varighet: ca. 4 timer (Gjøres i fellesskap i klassen)

Klasserom bygget av plastavfall

I Elfenbenkysten er det 1,6 millioner barn og unge som ikke går på skolen. En av hovedgrunnene til dette er mangel på skoler og klasserom. Et annet problem er at 288 tonn (!) plast blir produsert hver dag og kun 5% av dette blir resirkulert.

- En elefant kan veie ca 6 tonn. 288 tonn plast veier like mye som 48 elefanter!
- De 5% som blir resirkulert tilsvarer 14,4 tonn = litt mer enn 2 elefanter.
- 1,6 millioner barn er mer enn dobbelt så mange som alle barn (mellom 0 og 12 år) i Norge.

Forurensning

288 tonn plastsøppel produseres i Abidjan (hovedstaden i Elfenbenkysten) hver dag, men bare 5% blir resirkulert.

Helse

60% av alvorlige sykdommer hos barn skyldes dårlig søppelhåndtering.

Utdanning

1,6 millioner barn mangler skolegang i Elfenbenkysten, og hovedårsaken er mangelen på skoler.

Mye av plasten i Elfenbenkysten havner i havet, der hvor barn bor og leker eller på store søppelhauger. Flere barn blir syke og får diare og malaria som følge av forurensning. Plastsøppelet fylles av regnvann, som bakterier, virus, parasitter og småfluer formerer seg i. En av sykdommene barna kan få heter malaria, og skyldes malariamyggen. Myggen legger eggene sine i vannet som samler seg rundt søppelet og former seg der. Andre sykdommer som barna får kan skyldes forurenset drikkevann, forurenset mat eller smitte fra person-til-person.

UNICEF samarbeider med et selskap som heter Conceptos Plasticos. De har funnet en løsning på problemene ved å kunne resirkulere plastavfall som flasker, poser og bildekk (m.m) som blir omsmeltet og formet til murstein. Se for deg legoklosser. Disse «mursteinene» kan i likhet med legoklosser bygges uten at man trenger lim for å sette dem sammen. Det tar derfor mye kortere tid å bygge skolene av plast slik at elevene raskere får tilgang på et klasserom. Flere kvinner som tidligere ikke hadde jobb, får nå betalt for å rydde og samle platen som de leverer til fabrikk, slik at de har penger til å ta vare på familiene sine.

Oppgave 2:

- a) Hva gjør UNICEF i samarbeid med Conceptos Plasticos med plasten?
- b) Hvordan tror dere at det er å bo et sted med så mye søppel overalt?
- c) Snakk med elevene om hvordan de kan forsøple mindre. Skriv opp konkrete forslag på tavlen, kanskje dere sammen kan lage noen nye klasseregler for å bli flinkere til å resirkulere?
- d) Gå en tur i nærområde for å observere, og gjerne rydde plast i naturen eller bymiljøet. Elevene kan plukke plast og samle det, skylle det og forsøke å lage noe ut av plasten de finner. Forsøk gjerne å lage skoler! **Alternativ:** Elevene kan ta med plast hjemmefra og bygge noe av dette. (Send bildene av det dere bygger til Helle.Eiborg@unicef.no så kan vi legge det ut på UNICEF-rundens nettsider).

Oppgave 3:

Varighet: ca 45 minutter

Les historien om Diomande:

Diomande Miamo (I den gule t-skjorta) er en 14 år gammel gutt. Han er sammen med vennene sine foran den nye skolen, som er laget av resirkulert plast, i landsbyen Gouekolo, som ligger vest i Elfenbenskysten.

De tre guttene har samme navn, de to eldste er 14 år gamle, og den yngste er 12 år gammel. De bor i nærheten av skolen og kommer nesten hver dag for å se progresjonen i byggingen av de nye klassene, som er ved siden av den gamle skolen deres som er laget av bambus.

Diamonde sier: “Siden skolen stengte på grunn av koronaviruset, kommer vi for å spille her på skolens lekeplass. Vi ser på arbeiderne som bygger de nye klassene. Det ser så fint, stort og rent ut. Vi er veldig spente. Vi har aldri sett slike klosser før. Det er kjølig på innsiden, og ingen støv eller regn trenger inn. Vi håper skolen starter snart, fordi vi liker den veldig godt. “

Hele landsbyen snakker om den. Jeg ønsker at faren min bygger et hus med disse blokkene. I dag skal arbeiderne installere elektrisitet. De fortalte oss at elektrisiteten kommer til å fungere på grunn av sola (solenergi). Når jeg blir eldre vil jeg bli lærer slik at jeg kan jobbe på en sånn skole som dette.

Reflekter sammen om teksten: (enten i grupper eller høyt i klassen)

- A) Hva heter gutten i den gule t-skjorta, og hvor gammel er han?
- B) Hva brukte de for å bygge de gamle skolene?
- C) Hva er de nye skolene laget av?
- D) Hva synes guttene er det beste med den nye skolen?

Del 4: Barns rettigheter og bærekraft (Gjøres i felleskap)

Varighet: 90 minutter (inkludert rollespill)

Barnerettighetene er det absolutte minimum som barn behøver for å ha en trygg og sunn oppvekst. Alle barn i verden har disse rettighetene. De er nedskrevet i FNs konvensjon om barnets rettigheter og gjelder for alle personer under 18 år. Mange tror at barns rettigheter er for barn i fattige land, men rettighetene gjelder for barn i hele verden. Inkludert alle barna i klassen.

En oversikt over alle rettighetene finner dere her:

<https://www.unicef.no/skole/junior/barnerettighetene>

Refleksjon og spørsmål:

1. Kjenner elevene til en av rettighetene i FNs konvensjon om barnets rettigheter?
2. Hvem skal barns rettigheter gjelde for?
3. Hvilke rettigheter kan bli brutt på grunn av mye plastsøppel? (*Artikkel 24: Barn har rett til best mulig helsehjelp, rent drikkevann, sunn mat og et rent og trygt miljø å bo i*).
 - A) Flere av barna i Elfenbenkysten blir syke av malaria, diare og lungebetennelse som følge av forsøpling. Hvilken rettighet blir brutt her?
 - B) Hva kan gjøres for å hindre at slike sykdommer oppstår?
4. Hvilke rettigheter blir vanskelig for barna å ha når de ikke kan gå på skole? (*Rett til utdanning (art. 28): Alle barn har rett til å gå på skolen. Skolen skal være gratis og gi alle barn en god utdanning*).
 - A) Gi fem grunner til hvorfor skole/utdanning er viktig.
5. Spill [Kahoot om barns rettigheter](#)

Ekstraoppgave:

Bærekraftsmål

Hvert år samles verdens ledere i FNs generalforsamling. I 2015 ble de enige om en plan for en bedre verden. Planen er 17 mål som skal nås innen 2030. De kalles FNs bærekraftsmål.

1. Se på bærekraftsmålene sammen, de finner dere her:
<https://www.unicef.no/skole/junior/barekraftsmal>. Se gjerne også filmen lenger ned på siden og snakk med elevene om bærekraftsmålene. Print de gjerne ut og ha de hengende i klasserommet.
2. Hvilke bærekraftsmål vil dere si er mest aktuelle for Plastskolene og hvorfor? Diskuter i klassen eller i grupper.